

PRIMORSKI LIST.

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

„Primorski List“ izhaja 5 in 20 dan vsakega meseca;
ako je ta dan praznik, izide dan poprej.
Velja za celo leto 1 gl., za pol leta 50 novč.

Uredništvo in upravništvo mu je v Trstu,
Via Fabbri št. 7. — Nefrank. pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo. — Cena za inserate po pogodbi.

Tečaj I.

V TRSTU, dné 5. avgusta 1893.

Št. 15.

Načrti I. slov. katoliškega shoda.

V 14. št. smo navedli 3. resolucijo glede ljudske šole, v kateri je izrečena želja, naj bi se po Slovenskem šolske postave za sedaj tako preuredile, kakor na Tirolskem. Tirolski deželni zbor je namreč lansko leto meseca maja izdelal novo šolsko postavo, ki pravi: da vsaka občina posebej plačuj svoje šole in učitelje. S to postavo je dana občinam prilika, da si lahko ustanovijo dobre katoliške šole, ako dobijo zato sposobnih posvetnih učiteljev ali pa redovnikov. Pri nas pa si občina sama ne more ustanoviti take lastne šole, ker mora po sedaj veljavnem šolskem zakonu plačevati davek za ves šolski okraj; toraj bi morala v slučaju, da si osnuje svojo posebno šolo, nositi dvojno breme: davek za lastno in za šole celega okraja.

Dalje pravi resolucija, da bôdi poduk v ljudskih šolah praktičen to se pravi tak, da se bodo otroci v njih kolikor mogoče temeljito učili onih predmetov, ki so jim za navadno življenje neizogibno potrebni in koristni, na pr. branje, pisanje, števljenje; ženska ročna dela: šivanje in pletenje; poduk o kmetijstvu: sadjereja, živinoreja, vinoreja, čebeloreja, sviloreja in kar je temu podobnega, seveda vse to le v poglavitnih potezah in kolikor je treba, da dobe kmečki otroci ljubezen do teh predmetov ter da znajo nauke prav vporabiti v življenju. Enako potrebno je, da bi dobili kmečki otroci nekoliko poduka v gozdarstvu. Kdo ne ve, kolikega pomena je dober gozd za kmeta, in vendar ga zna ravno marsikateri kmetovalec tako malo ceniti, da bi hotel kar vsa drevesa posekati, a za novi naraščaj ga ni skrb, zato pa je šlo toliko lepih gozdov na ogenj, a na mestu njih se širijo prazne goličave. Seveda bi ne mogel biti ta poduk strogo temeljit, vendar pa če še tako površen, bi bil po našem nemerodajnem menenju veliko izdatnejši in koristnejši za kmečke ljudi, kakor je na pr. telovadba, katera uprav kmečkim otrokom pač ni potrebna, ali pa poduk o raznih delih, udih, žilah in živcih človeškega telesa, katerega priprosti otrok itak ne razume, enako bi se poduk v risanju lahko brez vse škode opustil. Kratko rečeno: ljudska šola na kmetih naj skrbi najprvo za najpotrebnejšo duševno izobrazbo ter gleda posebno na to, da „vzgoji dobre gospodarje in vrle gospodinje in pridne delavce“

Seveda se nam usiljuje tu samo po sebi uprašanje: kje pa bomo dobili učitelje in učiteljice, ki bodo vsemu temu kos? Kje jih dobiti? Učitelji in

učiteljice se vzgajajo in pripravljajo za svoj imenitni poklic na učiteljskih, toraj na učiteljskih se morajo tudi učiti onih predmetov, ki so za ljudske šole primerni. Žal da se na učiteljskih premalo ozira na take praktične predmete, pač pa si morajo učiteljski pripravniki glavo beliti s težkim računstvom, kakoršnega svoj živi dan ne morejo rabiti, ker nimajo tako velikih kapitalov.

Naj nam pa nikdo ne ugovarja, da s takim podukom o kmetijstvu bi ostalo ljudstvo vedno na nizki stopinji izobrazbe. Odkritosrčno izpovemo, da ima današnji svet še preveč izobražencev, le pravih ima premalo, gotovo pa je, da ne potrebujemo še učenih kmetov; zakaj po našej misli bo vsak kmet bolj srečen in zadovoljen, ako zna dobro one stvari, ki njega najbolj in neposredno zanimajo, drugo pa, česar sam ne zna, se lahko od družih strokovnjakov navadi. Ako pa ima kateri kmečki otrok veselje za učenje, ter spoznajo njegovi učitelji, da bi bil sposoben za-to, takemu stoji pot odprta v mestne, srednje in višje šole, ako imajo stariši toliko premoženja, da ga lahko uzdržujejo. Ljudska šola na kmetih pa naj bo za-to, za kar je v resnici, da se otrok v njej na versko-nravni podlagi vzgaja in v najpotrebnejših rečeh podučí, ne pa izobrazí; saj vendar ne bo nikdo trdil, da je kdo izobražen, če je dovršil ljudsko šolo?

Da je pametno in pravično, da se otroci v šoli dele po spolu, vsakdo rad prizna, kdor želi, da se otroci v šoli versko-nravno vzgajajo; zlasti je ta delitev potrebna pri bolj odraščanih otrocih, ker je tu nevarnost večja.

Četrta resolucija se glasi: Dokler se nam pa naše opravičene zahteve ne spolnijo postavnim potom, snujejo naj se katoliške zasebne, zlasti redovne ljudske šole ter naj se v prvi vrsti ustanovi slovensko katoliško učiteljsko semenišče v Ljubljani in ako je možno, tudi slovenska katoliška pripravnica s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda, katera se toplo priporoča s pogojem, da se v bodoče organizuje po župnijah v soglasju z našimi prevzvišenimi vladiki, ter z drugimi radovoljnimi darovi in prispevki zadevnih deželnih zastopov.

Tudi ta resolucija je važnega pomena za katoliške Slovence. Ker ni upanja, da bi se kmalu na boljše obrnilo za katoliško stvar v državnem življenju, da bi se v tem smislu promenili državni zakoni, zato velja, da si pomagamo sami ter si osnu-

jemo za sedaj zasebne ljudske šole na katoliške podlagi, kakor to hvalevredno dela slavna družba sv. Cirila in Metoda. Gotovo bi bilo jako koristno, ako bi se zasnovale tudi ljudske šole, kjer bi pobožni redovniki našo mladino podučevali in versko-nravsko vzgojevali, že zato, ker bi take šole primeroma manj stale. Ako pa hočemo imeti katoliško šolo, moramo dosledno imeti tudi katoliško vzgojene učitelje, zato pa potrebujemo strogo katoliških učiteljskih, kakoršnih sedaj pogrešamo. Ne tajimo sicer, da imajo naši slovenski učitelji po ljudskih šolah še verskega duha, a tega jim je vcepila v nežni mladosti skrbna krščanska mati, nikakor pa ne poduk in vzgoja na učiteljskih; torej katoliškega učiteljskega nam je treba. Že ko je slavna cesarica Marija Terezija leta 1770. vprašala škofo, kako bi

se dala zboljšati ljudska šola, so odgovorili: naj se ustanovijo „učiteljska semenišča,“ t. j. zavodi, kjer bi se učiteljski pripravniki enako skoraj kakor mladeniči, ki se pripravljajo za duhovski stan, vzgajali v duhu katoliške vere in pripravljali za svoj imenitni poklic.

Iz te resolucije je tudi jasno, kolike važnosti je za nas družba sv. Cirila in Metoda, ne samo v narodnem, ampak tudi v verskem pogledu, ker so njene šole zasnovane na versko-narodnej podlagi; zato pa je bila tudi na kat. shodu ta velezaslužna družba „toplo priporočena.“ O tej stvari dalje govoriti se nam ne zdi umestno niti potrebno, ker zagovarjati stvar, ki se sama zagovarja je nepotrebno; nam je dovolj izreči, da je katol. shod družbo „toplo priporočil.“

Sv. Oče Leo XIII.

Razumi se samo ob sebi, da se je piemonteška liberalna vlada zagnala tudi v redovnike in redovnice. Druge vlade na pr. nemška, francoska itd. so tudi preganjale jezuite, frančiškane itd., ali tako neusmiljeno in brezsrčno kakor so delali katoliški Italijani, niso delali nikjer. Prepustili so kar surovim vojakom, da so najlepše samostane in najlepše cerkve opustošili, kakor na pr. benediktinski samostan „San Pietro“ v Peružiji.

Še celo protestantje so se studom obrnili od nezmerne surovosti. Brezštevila redovnikov in redovnic je bilo brez strehe in brez hrane! Kar priča še o posebni surovosti „katoliške“ italijanske vlade je, da so navadno pustili samostane prazne. Na ta način so lepi samostani in lepe samostanske cerkve razpale.

Kaj je storil škof Peči nasproti krivicam, ki so se godile ubogim redovnikom in redovnicam?

Vladni komisar je izdal 11. decembra 1860. oglas, da so vsi redovi odpravljeni in da se jim mora posestvo uzeti, toda že 13. decembra je imel v rokah odločen protest škofa Pečija proti takemu početju. Pomagalo ni nič! Dasi je kralj sam priporočal prizanesljivost in je celo izdal 11. febr. 1861. poseben dekret, da naj se bolj milo ravna z redovniki in redovnicami, vendar ni nič pomagalo. Ko so odpravili celo kamaldulski samostan na „Monte Corona“, je škof Peči obrnil se s pismom do kralja samega! Ali pomagalo ni zopet nič. Ko so bili že vsi samostani odpravljeni in ubogi redovniki in redovnice na cesti, je dal še-le vladni komisar razglasiti kraljevi dekret, v katerem ukazuje kralj bolj milo ravnanje in prizanesljivost z redovniki in redovnicami.

Kako moramo mi katoličani soditi o redovnikih in redovnicah?

LISTEK.

Naša ladijca.

Lepa, lepa je naša dolina, tam gori pod belimi snežniki. Rodno polje, pisani travniki in senožeti objemljejo tako ljubo utrujeno srce in vabijo k malemu počitku. Sredi doline žubore lahni valčki brze reke, ki teko dalje proti jugu. Valčki šepetajo veselo med seboj, radujejo se svojega življenja in pripovedujejo si pravljice. Ko pa pridejo do znamenja tam doli ob ladjici, vtihnejo in molče plavajo dalje — bojijo se izdati svoje skrivnosti.

Tam ob znamenju je ladjica, ki šviga dan za dnevom po bodrih valovih, kakor bi se hotela skušati z brhko pasteričico, ki gostoleč obletava krasni breg. Lepa, a tudi polna življenja je naša ladijca. Posebno o poletnih večerih je ona vir radosti in veselja. Tam gori onstran reke so prijazne senožeti; Cele dneve se po njih ob košnji vriska in prepeva, a ko se zmračí, vračajo se brhki kosci in živahne grabljivke. Kako je tedaj ladijca vesela, da sme prenašati tako radostno družbo. In zopet ob nedeljah in praznikih se šopiri, ko prevaža pobožne vaščane, ki hitijo k službi božji tja doli za vodo do župne cerkve. Da lepa je naša ladja, vsaj mojemu srcu ljuba je tako zelo in ljuba je bila še nekemu.

Tam ob bregu v lični beli hišici služil je cvetoč

mladenič. Radi imeli so ga vsi gospodarjevi. In ni čuda, saj je bil tako priden in ljubeznjiv, da je bilo kaj. Le vesel ni bil nikdar. Čestokrat postal je ob bregu in gledal tja do župne cerkve. Tam je stala siromašna, a čedna hišica — v hišici pa bivala njegova dobra mati in ljuba sestra. Kako lepo so živeli, ko so še vsi trije skupaj bivali, a sedaj moral je oditi, da kaj prisluži sebi in materi. Ni ga sicer gonila mati, a gnalo ga je srce, saj tako sladko je delati za svoje drage! Sicer ni daleč od doma in večkrat pohiti tja, a doma vendar ni. Kako rad je imel svojo ladjico, ki ga je vozila čez rekine valove do ljubega doma. Večkrat ji je obljuboval, kako lepo jo hoče popraviti, ako jo valovi pokvarijo. In kedar bo spomladi prišla mati k gospodarju na obisk, takrat jo hoče okrasiti, da ni bila še nikdar tako krasna, saj lepa mora biti, kedar bode vozila njegovo edino veselje — drago mamico. In ladijca ga je umela. Nikdar ni tekla tako lepo, če je ni vodil on; poznala je njegovo sinovsko ljubezen in rada ga je vozila. Tudi valovi so ga nekako radi imeli. Saj, ko se je vozil po njih, šumeli so tako tiho, da bi ga ne izbudili iz njegovih sladkih senj. Tiho zrle so izpod skale srebrne ribice in niso se ogibale ladjice, marveč brez strahu spremljale so od brega do brega brhkega plavca. Mladenič bil je znan ž njimi in veslaril je brez skrbi. A človek kaj zaupaš samoljubnemu stvarstvu!

1. Redovi sv. Cerkve so po Kristusu postavljeni, ker Kristus je popolnim kristjanom priporočal vedno devištvo, popolno pokorščino in radovoljno uboštvo. V redovih se uresničujejo najvišje krščanske čednosti. Redovi so največja lepota sv. Cerkve in največje češčenje Jezusa Kristusa in njegove sv. vere. Odpravljati redove in izganjati redovnike in redovnice pravi se ustavljati božji naredbi.

2. Ako bi bili po samostanih kaki neredi, je sv. Cerkev poklicana odpraviti je, nikakor pa država. Redovi so namreč popolnoma cerkvene ustanove.

3. Država nima prav nobenega uzroka in nobene pravice braniti, da bi se redovi množili v deželi. Redovi so namreč del sv. Cerkve. Kjer je sv. Cerkev, morajo dosledno biti tudi redovi. In ako bi jih država ne hotela za drugo spoznati, bi jih vendar morala spoznati, kot privatne družbe pobožnih ljudi, ki žive pod eno streho. Saj se v najbolj liberalnih in brezverskih deželah najbolj proslavlja prostost in enakost za vse ljudi. Zakaj bi ravno za redovnike in redovnice ne veljala prostost in enakost?

4. Jemati redovnikom in redovnicam posestva in hiše je v pravem pomenu besede tatvina. Kdo je dal državi pravico jemati jim, kar so morda sami kot očetovo dedščino se seboj prinesli?

5. Iz samostanov razlivajo se dobrote po vsi deželi. V samostanih nahaja tisoč in tisoč ubogih ljudi hrano in tolažbo. Iz samostanov razliva se kakor izkušnja uči, krščanska nravstvenost po vsi deželi. Brezštevilna dobrot dobivamo na pr. mi, Slovenci, od reda sv. Frančiška. Kako je pa tudi naše ljudstvo redu sv. Frančiška iskreno vdano in kako bi ga pogrešalo, ko bi vlada položila svojo trdo roko nanj!

Iz vsega je razvidno, kako krivično in ob enem nespametno so ravnale proti redovom nekatere evropejske in zlasti italijanska vlada.

Tukaj ne smem zamolčati, da je Joahim Peči posebno podpiral in zagovarjal tretji red sv. Fran-

Bilo je kesno jesenski večer. Deževalo je uže dlje časa in naravno, da je naraščala tudi reka in z njo valovje. Razburjevalo je tudi srce našega mladeniča, ker radi presilnih valov vže dolgo ni mogel do svoje mamice. Več tednov vže ni mogel gledati njenega obličja. A ura, dan je vže neizmeren ljubečemu srcu, kaj še le teden in mesec. Viharen večer je in moči neba divjajo. Mladenič stoji zamišljen ob bregu. Zabliska se in očem se pokaže krajina ljuba, krajina draga. V duhu vidi domačo hišo in v njej otožni, zlati sreci. Kaj neki počneta? Se li jočeta, da ga ni uže toliko časa do njih? Znasta li morda, kako hrepeni po njih njegovo sinovsko, bratovsko srce? — Zabliska se. — In kako je blizo do doma, a on mora tu pojemati v žalosti. Da veslaja čez reko nikdar ne bode več prepeval, kazniti hoče reko, trdosrčno reko, ki bi pač lahko poznala njegovo žalost. — Bliska se neprenehoma. — Sicer struga ni tako široka, no prav ozka je videti. Bi-li hotel poskusiti z brodom? Ne, ne, malo drzno je. Na nebu se le bliska. — Čez reko vidi svojo vas, vidi svoj dom in — začuje se klic, — vedno bolj tiho — dokler ne vtihne. Valovi pa šumeli so, kot prej.

V jutru dobili so na produ razbito ladjico, našega plaveca pa ni bilo nikjer. Zaman vse iskanje. Valovi skrivajo v tomunu svojega ljubimca in mirno, pa tiho tečejo tam mimo, da bi neprevidno ne izdali svojih skrivnosti.

čiška. Leta 1872. se je sam vpisal v tretji red in leta 1875. ga je rimski glavar Pij IX. imenoval pokroviteljem (varuhom) velike bratovščine tretjerednikov, ki je imela v mestu Assisi v cerkvi sv. Vitala svoj sedež in ob enem je bil imenovan pokroviteljem ubozih sester sv. Klare. Ko se je o tej priliki podal v Assisi ter z veliko slovesnostjo sprejel pokroviteljstvo, je v jedrnatem nagovoru povzdigoval važnost tretjega reda. Ker se tudi v Slovincih čita po časopisih včasih neprijazne glasove o tretjem redu, hočemo podati iz njegovega govora par misli, da bomo znali soditi o tretjem redu.

1. Tretji red je ustanovljen, da se živa vera vžiga v kristjanskih srcih. Zlasti dandanes, ko sv. vera vmira, je tretji red odločilne važnosti.

2. Tretji red je ustanovljen, da se med ljudstvom širi prava krščanska nravstvenost. Ne da se niti popisati, koliko dobrega je naredil tretji red v trinajstem in štirinajstem stoletju. Pravi tretjeredniki in tretjerednice so dolžni težiti po zglednem življenju, da bodo podobni najvišjemu vzgledu — Jezusu Kristusu.

3. Tretji red je odločilne važnosti za ljudsko civilizacijo! Od kod izvira dandanes toliko razdrtih družin, od kod izvira toliko prepirov po družinah, zakaj toliko prepurov med narodi, da si drug drugemu kratijo pravice, odkod izvira toliko nezadovoljnih rovarjev, odkod izvira toliko štrajkov pri delavcih itd.? Pozabili so ljudje na Kristusa, ki se je rodil v bornem betlehemske hlevcu, ki je celo svoje življenje trdo živel v hiši ubozega mizarja, ki je za nas nag na križu umrl. Izginila je ljubezen do uboštva! Pozabili so na pravičnost! Zato je ves človeški rod dandanes, kakor je bil ob času sv. Frančiška razdrt in sam s seboj v prepiru! Sv. Frančišek je spridenemu ljudstvu pridgal z besedo in z življenjem ljubezen do uboštva, ljubezen do bližnjega, pravičnost, mir, potrpežljivost itd. In da bi se novo življenje začelo, tem hitreje med ljudstvom in med narodi, ustanovil je po božji volji tretji red. Po njem naj bi prišla nova krščanska civilizacija na mesto surove spridenosti tedanjega sveta.

Tretji red je toraj vreden, da se ga najtoplejše priporoča in bolj ko je mogoče širi med ljudstvom, med ubogim in bogatim, nizkim in imenitnim. Ako je kje kaka zloraba in nepravilnost — kar ne tajimo — naj jo dušni pastirji naglo odpravijo, ne sme se pa nikakor govoriti ali celo pisati o „tercijarjih in terciarjalkah“ zaničljivo, ker nečast pada na vse časti in ljubezni vrednega sv. Frančiška!

Cerkev in šola.

Skrbimo za naraščaj!

Iz poročila nemške c. kr. gimnazije v Trstu je razvidno, da je bilo letos samo 76 učencev Slovencev. Koliko jih pa pride v VIII. razred? Morda 4 do 6! Kaj naj začnemo s tako majhnim številom? Ali naj gredo v semenišče? ali naj gredo na vseučilišče? Žalostna nam majka! Ako pojde po tej poti naprej, ne bomo kmalu imeli ni duhovnikov, vradnikov, profesorjev ni odvetnikov slovenskih.

Za to pa skrbimo za naraščaj srednjih šol. Č. g. duhovniki in učitelji na deželi izbirajte dečke za šolo, in iz ljubezni do svojega naroda trudite se nekoliko z njimi, da pojdejo na gimnazijo. Tako

delo je jako težavno, ali tudi veselje je veliko, ko deček dorase in postane duhovnik ali profesor ali odvetnik, dober rodoljub in steber slovenščine, da ga cerkev in ljudstvo pozdravlja in blagoslavlja.

Vredni so, da zapišemo v zlate bukve take duhovnike in učitelje, ki so pomagali kmetiskim fantičem v šolo.

Pa tudi v mestu, posebno v Trstu, naj se rodoljubje zberejo in pomenijo, kako bi nekoliko zvišali število slovenskih učencev. Morda se najdejo dobra srca, ki so vneta za dijake. Lep zgled je dajala do zdaj dijaška kuhinja v Trstu, ki je podpirala revne dijake iz okolice. Nobeno delo ni bolj zaslužno in koristno, ko skrb za mladino. Kdor more, naj pomore. Ne vsaki za sé, ampak vsi skupaj. Ako hočemo živeti, moramo delati.

P e s e m o h u d i n e m š č i n i .

Ta je pač vže stara pesem na Slovenskem. Ni ga skoraj urada, ni je šole, kjer bi se ne pela. Danes pa hočemo svojim čitateljem povedati, da so začeli nemški gospodje na naših gimnazijah preveč mlatiti ono staro pesem. Zahtevajo pa od Slovencev, naj znajo tako dobro po nemški, ko trdi Nemci. Za to nam pošiljajo v Trst in Gorico največ nemških profesorjev, katerih učenci ne razumejo. Ti profesorji velevajo slovenskim učencem čitati prav take knjige, ko v Gradcu ali na Saksonskem. Bogu bodi potoženo, da včasih take bukve več škodijo krščauskim mladeničem ko pa koristijo. Bolje bi bilo, da nemški ne znajo, ko da nespodobne knjige berejo. To pa ni še vse. Veliko slovenskih učencev mora zapustiti šole, ker vdobijo radi nemščine dvojko.

Učenci ne razumejo profesorja in mu ne morejo odgovoriti, če so še tako bistre glave. Ali tudi iz nemščine same dajajo toliko dvojok, da se celo stari profesorji čudijo. V sedmi in osmi šoli morajo včasih ubogi učenci plačati šolnino, ker so jim pritisnili dvojko iz nemščine.

Kolikor bolj pa se slovenski mladeniči mučijo z nemščino, toliko manj se učijo slovenščine: p o s a m i d v e u r i c i n a t e d e n i n š e t i s t i d v e u r i c i s t e z a d n j i . Tako se zgodi, da izšolani Slovenci ne znajo svojega materinega jezika. Drugih slovanskih jezikov se pa prav nič ne morejo učiti. O nemških Klopstocku, Wielandu, Schillerju si vtepaajo v glavo krstna imena, vsa dela, letnice itd., nič pa ne izvedó o Preradoviću, o Puškinnu, o Mickieviću. To je za našo stvar prav žalostno. Pred nekaj leti so nam obetali z Dunaja polu-slovenske gimnazije v Gorici in v Trstu. Naši listi so delali uže načrte, ki bi služili Slovincem in Italijanom. Zdaj pa se o tem ne govori več in minister Gauč je naravnost rekel, da nam ne more ničesar obljubiti. Tako tedaj! Zdaj še upanja nimamo! — Toda pogum in volja velja! Naši poslanci naj ne molčijo o tej krivici, ki se nam Slovincem godi. Če uže nimamo slovenskih gimnazij, naj nam vsaj dajo slovenskih profesorjev, ki bodo učencem nekoliko pomagali in naj ne gonijo v jednomer nemščino. Zadosti dolgo trpimo ono krivico, da nimamo na vsem Primorskem nobene slovenske ali hrvaške gimnazije, ali da nas za plačilo naše potrpežljivosti hočejo še ponemčiti, je preveč tudi za nas. Poslanci naj vprašajo našega ministra, ali je dal on take migleje nemškim profesorjem.

Politični pregled.

Notranje dežele: *Trst.* V mestnem zboru dogodile in obravnavale so se teh dni razne važne stvari. 25. julija bila je instalacija zopet izvoljenega župana dr. Pitterija z navadnimi oficijelnimi nagovori. Po prisegi županovi je ces. namestnik čestital županu na njega zopetni izvolitvi in izrekel nado, da bodeta župan in mestni zastop vršila svojo dolžnost proti vladi in občinstvu. Župan je v svojem zahvalnem govoru izrazil nado, da bode vlada v bodoče še bolj kakor doslej, branila mestno avtonomijo in „avito coltura“. V nagovoru do svetovalcev je župan razvijal nekako svoj program; med ostalim izrekel željo, naj bi meščanstvo nikdar ne bilo uznemirjano od zvijačnega ultramontanskega upliva na dobre in miroljubne okoličane, in slednjič, da bi mestni zastop mogel brez vsakega boja širiti „našo“ narodno izobraženost. V ostalih sejah obravnavali so razne gospodarske zadeve. Proračun za 1894. je potrjen s temi-le številkami: dohodki 2.454.560; stroški: 2.932.320; skupni primanjkljevi: 477.760 gld. Mestni svetovalec Nabergoj je že v seji 17. julija interpeleoval zastran vodnjaka na Opčinah, v seji 24. julija je za zgradbo istega vodnjaka dr. Sancin stavil nujni predlog, ki se je vzel na znanje, in v seji 26. julija se je za Openski vodnjak sprejel znesek 3000 gld. in stavbenemu uradu dalo nalog, naj izdela splošni načrt zgradb vodnjakov v ostalih vaseh okolice. Pri obravnavi o pokritju primanjkljeja nasvetoval je g. Nabergoj naj se obdači italijansko in sploh inozemsko vino, naj se vpelje davek na nepotrebosti, naj se pri šoli štedi s tem, da se

odpravijo nepotrebne italijanske paralelke po okoličanskih ljudskih šolah. Večina ga ni vbogala, ampak povišala davek na vino, pivo, grozdje in meso. V seji 1. avgusta sklenilo se je v okolici vstanoviti nove šolske razrede namreč četrti razred na Opčinah in v slučaju, da delegacija spozna za potrebno, tretji razred na Katinari. Zavržen pa je bil predlog, da bi se ustanovil 3. razred v Bazovici ter da bi se napravila nova šola v Gropadi in v Padričah z razlogom, da otroci teh dveh vasij lahko zahajajo v Trebiče v šolo. Delegacija je bila tudi pooblaščená ustanoviti dve mesti za učitelja ali učiteljico za slovenske šole v okolici in eno mesto pomožnega učitelja za italijanski razred šole v Rojanu. Nabergoj in Sancin sta se tudi pri tej priliki potegnili za slovenske šole v okolici, pa govorila sta, kakor ni drugače pričakovati, gluhim ušesom, le „gospoda“ na galeriji so se jima glasno smijali in ropotali. — V tajni seji je bilo nakažano letno plačilo županu z 9000 gld., I. podpredsedniku z 1500 gld., II. pa z 1000 gld.

Dunaj. Obrtna enketa, za katero se vsi večji listi razun laških močno zanimajo, pridno nadaljuje svoje delo. Teh dni so bili zaslišani veščaki iz slovenskih pokrajin. Iz Trsta je bil pričujoč gospod Just Piščanec, kot zastopnik kons. društva v Rojanu in obrtnega društva v Barkovljah in G. E. Morin zastopnik pekovske zadruga v Trstu. Naš list je premajhen, da bi naštevali mnenja veščakov, le opomnimo, da so govorili res kot veščaki, in zahtevali take določbe obrtnega zakona, ki bi močno

vplivale na materijelni in duševni napredek obrtnikov. Med drugim so zahtevali popolen nedeljski počitek ne samo za obrtnike, ampak tudi za tobačne trafike in loterije. Regali, Šturm in Rebek pa so zahtevali ne samo počitek, ampak tudi posvečevanje nedelj in zapovedanih praznikov. — Ker zavoljo suše spomladi v naši državi primanjkuje krme, je vlada prepovedala izvažanje krme. Odpravi se rusinsko semenišče na Dunaju, ker ne ustreza določbam tridentinskega zbora in ker se ustanovi novo rusinsko semenišče v Stanislavu. Nemški narodovci izdelati so nov program, v katerem zahtevajo, naj se Avstrija zasnjuje kot nemško-avstrijska država, in naj se izključi Galicija, Bukovina in Dalmacija. Zadeva o verskih vajah je sicer končana, ima pa vendar še to posledico, da se je počela preiskava proti nekaterim novodobnim učiteljicam, ki so zasnovale agitacijo proti dotičnemu ukazu, češ, da nasprotuje šolskemu in tudi državno temeljnemu zakonu. Mislimo si, na kakem učiteljišču so bile te učiteljice!

Tirolski deželni zbor je odobril vse dopolnilne volitve. Od novo izvoljenih poslancev je prišel v zbor jedini župnik Lorenzon. Razun njega so v zboru še trije duhovni kot poslanci Italijanskega dela dežele.

Galicija. Pedagogično društvo je zborovalo v Tarnopolu. Predsednik knez Jurij Czartorisky je naglašal, da znanost veliko pomenja, značaj pa še več. Učitelj naj v prvi vrsti na to gleda, da utrdi pri svojih učencih resno voljo, da bodo zmiraj vestno spolnovali svoje dolžnosti. Pri posvetovanjih se je posebno naglašalo, koliko škoduje slaba domača odgoja, in kako kvarijo mladino in narod časopisi, ki priobčujejo škandalne novice. Naglašala se je potreba versko-nravne vzgoje. V Tarnopolu je mnogo židov, ki so tudi v mestnem zboru imeli večino. Zaradi raznih nerednostij je bil mestni zbor razpuščen in izvoljeni so večinoma protisemitje.

Ogrsko. Rumuni imeli so v Sibirju močno obiskan shod, pri katerem so sklenili resolucijo, da odobravajo popolnoma memorandum, ki se je lani predložil kraljevskemu kabinetu, da zahtevajo pravičnost od Madjarov, da se ustanavljajo namenovanim cerkveno-politiškim preuredbam, in da hočejo uzajemno postopati z drugimi nemadjarskimi narodnostmi na Ogerskem. Vspeli zbor je bil sijajen, zato pa se jezé madjarski listi, ker slutijo, da bo kmalo konec madjarske slave, ako se nemadjarske narodnosti na Ogrskem vzdramijo in zedinijo

v skupen boj za svoj obstanek. Nemški listi zato priporočujejo sporazumljenje mej Madjari in Rumuni, češ, da bodo na ta način Ogrski Slovani ostali osamljeni in podjarmljeni. Kakšno bi bilo to porazumljenje, so djansko pokazali madjarski nasilneži v Tordi na Erdeljskem, ki so napadli rumunske voditelje, jih kamenovali, jim razbili hišna vrata in težko ranili nekega 80letnega župnika! Delajo kakor neki ženin, ki je svojo nevesto par dni pred poroko dobro nabil in jej rekel: Glej ljuba, namlatil sem te zato, da mi po poroki ne boš očitala, da me nisi poznala, kakšen sem.

Vnanje dežele: Ker se je vojaška predloga sprejela v nemškem državnem zboru, pomnože Rusi svojo vojno za dva vojaška kora. Gotovo Francozi ne zaostanejo in Avstrija bo morala za njimi.

V *Nemčiji* imajo že preveč izobraženih ljudi in že ne vedó, kam z njimi. Osnoval se je neki odbor učenjakov, ki bo za nemške zdravnike, inženjerje, kemike, juriste itd. iskal službe v nenemških deželah. Nadja se odbor, da bo s pridobivanjem kruha nemškim lačnim trebuhom služil tudi vzvišenejši ideji razširjenja nemštva. — Kazalo je, da se Poljakom nekaj dovoli v šolskem oziru, ker so glasovali za vojaško predlogo, a zdaj neki zatrjujejo, da gre le zato, da se dovoli veronauk poučevati v poljščini, drugi naravnost trdé, da se Poljakom ničesa ne dovoli.

Na *Bavarskem* je bivše učiteljsko društvo popolno zavožilo v liberalni tir, in v svojem glasilu začelo krepko mahati po duhovnikih; zato so katoliško misleči učitelji izstopili iz društva in ustanovili svoje društvo, ki ima že sedaj blizo 400 udov.

Na *Francoskem* imeli bodo še ta mesec volitve za državni zbor. Katoliški stranki ne kaže dobro, ker niso edini med seboj, in bati se je, da katoliška Francija zopet dobi tak zastop, kateremu bo glavna naloga zatirati katoliške naredbe. V Sijamu so Francozi začeli blokado, a zdaj pripovedajo časopisi, da so se Sijamci popolno udali, in hočejo ustreči vsem francoskim zahtevam.

Angleška poslanska zbornica je vsprejela s precejšno večino za ves zakon zelo nevarno finančno klavzulo, in je s tem vsprejem vsega zakona o samoupravi Irske zagotovljen v nižji zbornici.

Na *Bolgarskem* obsodili so metropolita Klemena na dosmrtno prognanstvo.

Na *Srbskem* je skupština sklenila bivše ministerstvo Avakumović staviti na zatožno klop.

Dopisi in razne novice iz slovenskih in drugih krajev.

S Krasa, 26. julija. VIII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda vršila se je v najlepšem redu v prijaznej in z mnogimi zastavami odičeni Sežani. Slovesno streljanje topičev naznanjalo je prihod gostov od vseh pokrajin mile naše slovenske domačije. „Vam, ki ste naši!“ glasil se pozdravni napis na velikem ob vhodu v Sežano nad cesto vspenjajočim se slavoloku. Točno po vsporedu bila je ob 10. uri sv. maša v župni cerkvi sv. Martina, ob 11. pa se je otvorila skupščina v navzočnosti velike množice ljudstva, mnogih duhovskih in svetnih odličnjakov, c. kr. komis. g. E. Fabijanija, v prostornem perivoju (sadnem vrtu) Sežanskega nadžupana, deželnega poslanca g. R. Mahorčiča.

Družbin prvomestnik č. g. T. Zupan najpred prisrčno pozdravlja vse skupščinarje in skupščina-

rice ter povdarja važnost in potrebo družbe sv. Cirila in Metoda, ki je osnovana in deluje na pravi in zdravi podlagi katoliške vere, čistega patriotizma in slovenske materne govornice. Izdala je družba v preteklej dobi nekaj knjižic, ki so prešinjene od istega verskega, narodnega in patrijotičnega duha. V tem smislu hoče i nadalje delovati.

Tajnik č. g. A. Žlogar nato prečita v gladki in izborni besedi sestavljeno poročilo o jako uspešnem delovanju in vrlo napredujočem razširjevanju družbe sv. Cirila in Metoda. Ona deluje po evangeljskem izreku: „Množica se mi smili!“ Nad tisoč otročičem slovenskim je poskrbela za duševno hrano v raznih, od nje vzdrževanih zavodih ob periferiji (mejnih krajih) slovenstva. Vzlasti pohvalno omenja slovenske petrazrednice pri sv. Jakobu v Trstu, kjer pa je

toliko (čez 300) otrok, da jih ne morejo nikakor več vsprejeti. Naš narod je majhen, a primeroma z drugimi kulturnimi narodi je baš čudežno napredoval, in uvaževaje toliko požrtvovalnost in navdušenost, osobito od strani dičnih slovenskih gospej in gospic, moramo otresti se malodušnega pesimizma, ter veselo zreti v bodočnost.

Odobreni so bili računi, in vsi prejšnji udje družbinega vodstva, razun dr. Tavčarja, katerega zamenja č. g. A. Koblar, bili so potrjeni. Dr. Dinko Vitezić, prvomestnik novo osnovane družbe sv. Cirila in Metoda za Istru se toplo priporoča za dobrohotnost in vzajemno podporo našej slovenski družbi.

Zahvaljevaje se naposled vnovič potrjeni prvomestnik Tomo Zupan vsem navzočim zlasti prvomestnici Sežanske podružnice g. Mariji Mahorčič, ter zaključil ob 1. popoldne zborovanje. V znak lojalne vdanosti šel je odbor pokloniti se c. kr. okr. glavarju.

Na vrtu v senci pod latniki bilo je priredjeno omizje za kakih 200 oseb, toda ni zadostovalo, in mnogi gostje so šli v druge gostilne. Postojniška godba in vrlo izvežbani pevci in pevke so razveseljevali goste med obedom. Vrstile so se navdušene napitnice, najpred na cesarja, potem na vzajemnost in slogu med duhovniki in posvetnjaki, na probujeno ženstvo slovensko itd. G. Kandut iz Koroške, slikajoč silne napore koroških Slovencev za slovensko šolo, in vstrajnost v borbi za svoje pravice, predlaga, da bo prihodnja IX. velika skupščina priredila se na Koroškem!

Naj družba sv. Cirila in Metoda vzajemno z vsemi drugimi pravimi slovenskimi in katoliškimi družbami vedno čvrsto deluje za vzvišeni smoter: časni in večni blagor slovenske dece in celega slovenskega naroda. Bog pa podeli svoj blagoslov!

Nemški Rut. Po čemer so prejšnji župniki in ljudstvo toliko hrepeneli, se je dne 2. julija t. l. izpolnilo. Veliki oltar iz lepega belega marmorja se je ta dan blagoslovil. V ta namen je skrbni g. župnik povabil preč. g. dekana J. Kragelja, ki je v navzočnosti od blizo in daleč došlih duhovnikov sveto opravilo opravil. Kratki in lahko umljivi nagovor vis. č. g. dekana bo ostal ljudstvu v dobrem spominu.

Občudovali smo lepe slike v presbiteriju, katere je naslikal g. Kl. Delneri v Gorici. Primeroma po jako nizki ceni, je veliko in lepo delo izvršil. Ta gospod je baje tudi delal pri sv. Ignaciju v Gorici. Vsa čast mu!

Imeli smo ta dan priložnost poslušati ljudsko petje. Posebno nam je dopadla pesem po pridigi, ker pela je cela cerkev. Ako smo prav razločevali posamezne glasove, pelo se je po pridigi 5 in 6 glasno. Med mašo je bilo petje omejeno na nekatere pevce. Najbrže so bile pesmi novejšega kroja.

Ako lepemu oltarju, ličnim slikam, domačemu petju in kratkemu nagovoru prištejemo ubrano pritrkovanje še precej glasnih zvonov in gromenje topičev, pač smelo trdimo, da je bila cela slovesnost lepa in spodbudna.

Nismo se kesali, da smo počastili to redko slovesnost tudi daljni in nepričakovani gostje. Z izrednim veseljem je g. župnik napil vsem gospodom, posebno g. dekanu, ki mu je šel v tem prevažnem poslu na roko, Novelliju, izdelovatelju oltarja, in pa slikarju Delneriju, priporočivši oba cerkvenim oskrbnikom v morebitnih slučajih.

Veliko truda, skrbi in denarja je stalo gosp. župnika, zato pa je lahko ponosen na vse to. Po-

stavil si je s tem trajen spominek. Pozni rodovi bodo pričali: V Nemškem Rutu je pastiroval za čast božjo vneti župnik Anton Lazar, ki je veliko delo izvršil. Vsak dan pri sv. maši g. župnik resnico izgovarja: „Gospod, ljubil sem lepoto Tvoje hiše.“

Cerkno (Izv. dop.). Vsako leto se posebno slovesno obhaja god in praznik sv. Ane, zavetnice tukajšnje cerkve. Ljudje od vseh strani prihajajo ta dan v Cerkno.

Pred sv. mašo je bila procesija z Najsvetejšim, katero je letos vodil preč. g. župnik iz Volč, potem pa slovesna sv. maša z blagoslovom.

Letos smo slišali posebno lepo petje. Pač, sloga hitro pokaže svoje sadove! Hvala večkrat provzroči prevzetnost. Ne da bi se pevci prevzeli, po zasluženi hvalimo, nego da bi i v prihodnje pridno gojili cerkveno petje, ter da bi v cerkvi iskali edino le čast božjo. Kdor išče v cerkvi druge namene, je bolje da daleč proč ostane. Torej, le tako naprej!

„Ljudska posojilnica“ vrlo napreduje. Prometa vže ima čez 45.000 gld. Zdaj se vidi, da je bila zares potrebna.

Duša celemu podjetju je občespoštovani g. V. Ravnikar, veleposesnik v Cerknem. Vkljub temu, da ima ta gospod mnogo posla s svojim premoženjem, vendar neumorno deluje pri posojilnici in s posebno spretnostjo vodi celo stvar. Kakor vsaka dobra stvar, tako tudi novorojena posojilnica ima svoje nasprotnike. Toda bistro oko g. predsednika, njegova zmožnost in spretnost, vse premagajo.

Zato naj bode vzglednemu katoličanu in narodnjaku izrečena vsa hvala in čast.

Baron Andrej Winkler je odklonil ponudbo, da bi kandidoval v deželni zbor na mesto pokojnega Ivančiča. Živeti želi v pokoju ločen od političnega delovanja.

Častnim občanom imenovalo je mesto Tržič namestnika viteza Rinaldinija iz hvaležnosti, da se je potegoval za koristi Tržiča pri grajenju furlanske železnice.

Dijamantno mašo bo daroval 20. avgusta č. g. Anton Ukmar v Kanalu. Priljubljenemu jubilarju, odlikovanemu pred leti od presv. cesarja z zlatim križcem za zasluge, čestitamo.

Umrl je Msgr. Ant. Veliseig župnik iz Ogleja dne 14. julija v Pontebi, kjer je iskal zdravja za svojo hudo bolezen. R. I. P.

Preminol je v Gorici 23. julija zdravnik Arminij Perco. Mrliča prepeljali so v Gradišče.

Duhovske sprem. v gor. nadšk.: čč. gg. de Pelca Maks za III. kaplana v Monfalcon (Tržič), Moretti Dominik za farnega oskrbnika v Oglej, Vuk Hilar za vikarja na Gradišče (Gradiscutta), Scheybal Jos. iz Cirkna za vikarja v Ponikve, Šmid Fr. novomašnik, nameščen v Cirkno, Uršič Andr. kaplan v Kanalu, gre za vikarja na Obloke, Mežan Vincenc, novomašnik nameščen v Kanal, Leban Ignacij, kaplan v Mirnem za vikarja v Srednje.

Premeščen je g. Jožef Šavli, c. kr. kancelist v Kanalu kot c. kr. kancelist k okrožnemu sodišču v Gorico. Za izpraznjeno službo v Kanalu je čas vložiti prošnjo do 4. septembra.

„Goriška tiskarna“ prične poslovati v Gorici v razvoju „Soče“ in „Primorca“. Iščeta se uže stavca.

Pevski zbor snuje se v Solkanu pod vodstvom g. nadučitelja Tomaža Juga. Veseli nas.

Zrelostni izpit. Na goriški gimnaziji prestalo je z dobrim uspehom 13. osmošolcev, med temi trije z odliko. Na realki pa 8 sedmošolcev, med temi 1. z odliko.

Premeščenja zdravnikov. Sežanski okrajni zdravnik g. Aleksander Cenkovič pride v Gorico na mesto pokojnega Babaroviča. Paziški okrajni zdravnik g. Franc Jaschi pojde v Sežano, g. Guido vitez de Beden v Pazin, g. Bonislav Gallasch v Tolmin.

Sv. Lucija. Tudi letos so prišli k nam letoviščarji. Znani starinoslovec Marchesetti je uže tu, ter je pričel izkopavanje na tukajšnjem pokopališču.

Živinozdravnik Munih, brat našega župana je prišel te dni z družino. V kratkem pridejo še drugi.

V Gorici metali so 22. jul. ponočnjaki kamenje proti stanovanju g. gimnazijskega ravnatelja in provzročili kacic 22 gld. škode. Redarstvo je predrzneže zasačilo in kaznovalo po zasluženju.

Utok. Proti sklepu mestnega zastopa, da pomnoži laške šole, podalo je 20 davkoplačevalcev v Gorici utok c. kr. deželnemu šolskemu svetu, v katerem ugovarjajo pomnoženju laških šol, češ: sedanje zadostujejo, mesto naj ustanovi poprej potrebnih, potem nepotrebnih šol.

Semenj (trg) v Kanalu. Nekaj let sem imel je Kanal dva semnja: konec februarja in pa o sv. Martinu. Namestništvo pa je prelozilo prvi semenj na 22. oziroma 23. septembra, v slučaju da bi bila 22. nedelja ali praznik.

Za slov. konvikt sv. Alojzija v Gorici so darovali: Čč. gg. Marinič Fr., župnik, Kodelja Jos., župnik, Peternel Juri, dekan, Kranjec Fr., župnik, Simon Gregorčič jun., Kokelj Josip, vikar, Mesar Anton, vikar, Gregorčič Anton, sen. vikar, vsak po 5 gld., J. B. in J. J. po 10 gld., Manzini benef. 4 gld. Jekše Andr., dekan v pok., 3 gld., Sedej Jan., vikar, 2 gld., pri pastoralni konferenciji v Cerknem se je nabralo 43 gld. Bog povrni!

Slovenski konvikt sv. Alojzija šteje sedaj drugo leto svojega obstanka. Do letos je bilo v njem 14 šolarjev in nadzornik-prefekt, ki so imeli hrano in stanovanje. — Od gojencev je bilo šest v I. razredu gimnazije, trije v IV., štirje v III. in eden v II. razr. c. kr. vadnice.

9 gojencev je dobilo spričevalo z odliko. Dva iz III. razreda sta prestala izpit za I. gimn. razred ter preskočila IV. razred. Tak ugodni uspeh mora pač razveseliti in naudušiti dobrotnike, zlasti preč. duhovščino, da bode tudi zanaprej z milodari tak važen zavod vzdrževala. G. prefekt Jos. Ličan, učenec VII. razr. gimn., nadzoroval je otroke doma pri učenju in na sprehodih. — Veliko je moral za sé skrbeti, ker je bil sam odličnjak v sedmi šoli, pa se je vendar mnogo trudil tudi za gojence, da so vsi svojo dolžnost spolnili, ker poleg odličnjakov je onih 5 dobre rede dobilo.

Za red, snažnost in druga hišna opravila, skrbel je sestra Anakleta iz Vincencijeve družbe, in storila več, kakor si upa storiti vsaka dobra mati za svoje otroke. — Hvala jima!

Nadejaje se, da previdnost božja tako dobro začeto delo ne bo zapustila, se odbor srčno zahvaljuje za gmotne in res velikodušne podpore in se za naprej še priporočuje.

Preč. g. Lenart Klofutar, stolni prošt ljubljanski, je daroval 27. julija na tihem 50letnico svojega mašništva. Slovesno jo bo obhajal v praznik Marijinega Vnebozvetja v Ljubljani.

Duhovske spremembe v Trstu: č. g. Mioni Hugo nameščen duh. pom. pri star. sv. Antonu, č. g. Pretner Oskar duh. pom. pri sv. Jakobu, č. g. Janez Varl, duh. pom. pri sv. Antonu nov., je imenovan župnik-dekan v Dolini.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ je imela meseca julija gld. 7170-46 dohodkov in gld. 7025 42 stroškov, skupnega prometa torej gld. 14.265-88. Tako velike svote ni dosegel ta denarni zavod še noben mesec, odkar obstoji. V minulem poluletu je imela skupnega prometa gld. 49.545-95. — Slovenci tržaški, podpirajte to zadrugo!

Nova poštna in brzojavna palača v Trstu je že popolnoma pokrita.

Javni shod so imeli v nedeljo 30. julija tržaški socialni demokratje, katerega se je udeležilo 350 delavcev. Potegovali so se za občno volilno pravico, pritoževali se, da ni prave svobode pri zborovanjih, govorih in v tisku, ter da se za delavski stan ne zmenijo ne liberalci ne konservativci. Glede na tržaške razmere se je izreklo, da naj vsak delavec v svoji družini goji narodnost in jezik, deluje pa tudi za skupni, mejnarodni princip. Mi pogrešamo pravega krščanskega socializma, ki se naslanja na verska načela ter skuša rešiti socialno vprašanje tudi s pomočjo naukov sv. vere, brez katerih se to vprašanje nikdar ne more ugodno in trajno rešiti, kar je jasno dokazal sv. Oče Leo XIII. v svojih okrožnicah.

Samoumori v Trstu dogajajo se dan na dan. Neka 24letna deklina je skočila s III. nadstropja v dvorišče ter se ubila. Enako se je usmrtil nek 71letni krojač. Blizu grškega pokopališča so našli mrtvega 23letnega trgovskega agenta, ki se je sam ustrelil. Blizu Miramara so potegnili iz morja truplo 26letn. moža, ki je našel prostovoljno smrt v mokrem grobu. Še par družih so poskušali končati si življenje, pa so se le težko ranili. Pa naj še kdo reče, da v Trstu ni „fletno“ življenje! Tako lahko se živi, tako lahko se umre, in potem —? Bomo videli, ko pridemo tudi mi tje. — P. Lakota, kočijaž v Trstu, se je vrgel z nekega zida ter težko ranil na glavi. Prenesli so ga v bolnišnico, pa jo je zapustil, ker mu menda ne ugaja.

Smrt v ognju. Vrtar O. Zaget in pisar Em. Lukežič sta potovala na večer po Trstu od gostilne do gostilne ter se vrnili proti polnoči vinjena v stanovanje Zaget-a, pri katerem je tisto noč spal tudi Lukežič v podstrešni sobi. Po 1 uri čez polnoč pa so čuli ljudje krik: ogenj, ogenj! Prihiteli so prebivalci hiše na pomoč, da bi pogasili ogenj, dva pa, ne zmeneč se za nevarnost, sta stopila v sobo polno gostega dima ter potegnili iz nje Lukežiča nezavestnega. Pokličejo zdravnika, pa ta je le konštatoval smrt nesrečneža. Najbrže je nastal ogenj po neprevidnosti pijanega Lukežiča, ki jo je pa drago plačal.

Kmetijsko in obrtnijsko bralno društvo se je zasnovovalo v Vipavi.

Obsojen je bil samo na 3 tedne v ječo nek V. Segulin, ker je z nožem težko ranil moža, ki je pretepal njegovo mater. Namen sinov je bil sicer morda dober, pa ni rabil pragega sredstva. — Nek J. Benčič iz Kviškega je bil obsojen na šest tednov težke ječe, ker je na potu iz Kopra v Trst, koder je vozil s poštnim vozom, z bičem odgnal dva fin. stražnika, ki sta hotela preiskati poštni voz, da-li ni v njem kaj „kontrabanda“. Izgovarjal se je, da je mislil, da so le preoblečeni lopovi, pa mu ni pomagalo.

Listnica uredništva: G. M. K. v R. Jaz menim da kat. shod ni bil samo za čitatelje „Slovenca“, ampak tudi za ljudstvo. — Gledé reorganizacije lista upam, da se bo „radikalno“ izvršila. Več o tem privatno. Pozdrav!

Priporoča se vsem sorojakom, da bi ga blagovolili podpirati v njegovej obrti.

Bajt Ivan

krojač **GORICA** krojač
ulica „Treh kraljev“ (Via tre re)

NOVA PAVLETIČEVA HIŠA.

M. POVERAJ,

trgovec in krojaški mojster
v GORICI, na TRAVNIKU
priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega blaga za obleko raznih stanov, ovratnike za čast. duhovščino, opravo za c. kr. častnike in uradnike, vsakovrstno izgotovljeno perilo itd. itd.

☛ Vse po pošteni ceni. ☛

Anton Jerkič

fotograf v Gorici, v ulici Sv. Klare št. 5.

Edini slovenski fotograf priporoča se sl. občinstvu, osobito preč. duhovščini v mestu in na deželi, da bi ga podpirali v njegovem podjetju. Izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela strogo natančne in elegantne oblike.

Za delo se garantuje.

Anton Urbančič

Gorica

trgovec s tkanino in drobnino v Raštelu št. 20

Priporoča se svojim sorojakom ter naznanja, da prodaja razne tkanine za moške in ženske obleke, ovratnice, ovratnike, nogovice, trakove, gumbe, bombaž, sukanec in sploh ves drobiž, ki ga rabimo pri obleki.

☛ Nizke cene ☛

G. Likar

trgovec, GORICA. Semeniška ulica 10.

Ima v zalogi mašne in šolske knjige, sv. podobe, tiskovine za farne in županijske urade, raznovrstni papir, vsakovrstne pisarske in šolske potrebščine.

☛ Preskrbi tudi tisk za vizitke in vsakovrstne naslove, zavitke itd. po najnižjih cenah.

Čebelno-voščene sveče!

J. KOPAČ

Solkanska cesta št. 9 v Gorici.

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gl. 45 kr. kilo.

Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odvezeto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gl. nagrade.

Priporoča se čč. duhovščini in č. cerkve. oskrbništvom!

Čebelno-voščene sveče!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Privaten zavod

za slovenske in italijanske dečke odpre se začetkom 1893,94. v Gorici, pod vodstvom

dr. Karola Baubela,

stolnega vikarija.

Učenci bodo obiskovali tukajšnje c. kr. javne šole.

Za stánovanje, hrano in nadzorstvo bo znašala mesečnina 15 gold.

Učenci ali učenke

sprejmejo se na stanovanje in hrano v neko pošteno slovensko družino. — Natančneja pojasnila se lahko poizve pri trgovcu

Anton Urbančič-u

v Gorici, — Raštel šte. 20.

Za oglasé

v „Primorskem Listu“ se plačuje po prostoru ali pogodbi. Celoletni veliko popusta.